

27-28
березня
2023

Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини

**Матеріали доповідей та виступів міжнародної
науково-практичної конференції**

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА
ДРАГОМАНОВА | 01601 Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ННІ «Інститут філософії та освітньої політики»
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики**

Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини

**Міжнародна-науково практична конференція
27-28 березня 2023 року**

Матеріали доповідей та виступів

**Київ
2023**

УДК 37 (075.8)

ISBN – 9-789-40368-859-2

Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 74 с.

Друкується за авторською редакцією

*Конференція презентує окремі результати досліджень у межах наукового проєкту
«Медіаграмотність та соціальна відповідальність освітян в умовах інформаційної війни»
(Номер державної реєстрації 0121U001003)*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN – 9-789-40368-859-2

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

© Автори, 2023

УДК 1: 37.018.43

Вашкевич В.М.

*доктор філософських наук, професор
завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Роль цифрової культури у формуванні медіаграмотності майбутніх педагогів

Сьогодні, в епоху цифрової революції, кожен із нас стикається з низкою викликів та можливостей, які пропонує цифрова культура. Цифрова культура - це сукупність знань, навичок та практик, пов'язаних з використанням інформаційних технологій та інтернету. Медіаграмотність – це здатність розуміти, аналізувати та критично оцінювати інформацію, що надходить до нас через різні медіа.

Цифрова культура є надзвичайно важливою для формування у майбутніх педагогів критичного мислення та здатності вирішувати проблеми. Сучасний світ характеризується зростаючим використанням цифрових технологій та розвитком інформаційного суспільства. Тому, педагоги мають бути готові до використання цифрових технологій у навчанні та вихованні, а також вміти аналізувати та оцінювати інформацію з різних джерел.

Цифрова культура передбачає володіння навичками та знаннями щодо використання комп'ютерів, мобільних пристроїв, програмного забезпечення, соціальних мереж, електронної пошти та інших інструментів цифрового середовища. Крім того, цифрова культура включає розуміння принципів цифрової етики, захисту персональних даних та інформаційної безпеки.

Знання та володіння цифровою культурою допоможе майбутнім педагогам стати більш ефективними в роботі зі студентами та забезпечити їх навчання та виховання в інформаційному середовищі. Крім того, це дозволить педагогам використовувати цифрові інструменти для створення навчальних матеріалів, організації віртуальних екскурсій, взаємодії зі студентами та батьками, проведення онлайн-консультацій та інших активностей.

Одним з ключових аспектів формування медіаграмотності є розвиток критичного мислення та аналітичних навичок. Цифрова культура може стати ефективним інструментом для розвитку цих навичок. Наприклад, вміння швидко та ефективно шукати необхідну

інформацію, аналізувати та порівнювати різні джерела може стати важливою складовою медіаграмотності.

Проте, на жаль, здатність до критичного мислення та аналітичних навичок не є вбудованою у кожну людину. Щоб досягти цієї мети, необхідно сприяти формуванню цих навичок усередині освітніх систем та суспільства в цілому.

Цифрова культура також може бути важливим інструментом у формуванні соціальної взаємодії та комунікації. У світі, де більшість людей віддалено працюють та навчаються, цифрова культура дозволяє зберігати та зміцнювати зв'язки між людьми, які можуть знаходитись у різних країнах та часових зонах. Однак, разом з цим, цифрова культура також може призвести до збільшення кількості онлайн-булінгу та кібернасилства. Тому, медіаграмотність також повинна включати здатність ефективно взаємодіяти та комунікувати в цифровому просторі, у тому числі з урахуванням етичних та моральних аспектів.

Крім того, цифрова культура може вплинути на культурну та мовну ідентичність людей. Усередині цифрового простору, люди можуть знайомитись з різними культурами та мовами, що може сприяти розвитку культурного та мовного різноманіття. Однак, це також може призвести до поширення стереотипів та негативних уявлень про певні культури та мови. Тому, медіаграмотність повинна включати здатність до адекватного та об'єктивного сприйняття різних культур та мов, з урахуванням культурних та мовних різниць.

Проблема універсальної картини світу є важливим аспектом у розумінні сучасної людини та її взаємодії зі світом. З одного боку, існує тенденція до створення універсальних моделей та теорій, які намагаються пояснити природу та розвиток всього світу. З іншого боку, відбувається розвиток багатоманітних культур та місцевих способів сприйняття світу.

У цифрову епоху ця проблема набуває особливого значення. Інформація в цифровому просторі є дуже доступною та швидкодіюююю, але в той же час може бути перенасиченою та суперечливою. Це може призвести до створення різних картин світу, які можуть бути взаємно суперечливими та неправильними.

Навички критичного мислення можуть допомогти людині оцінювати інформацію та розрізняти правдиву та неправдиву. Медіаграмотність включає знання про різні формати медіа та їхню функціональність, здатність аналізувати та оцінювати інформацію з різних джерел.

Існує кілька практичних кроків, які можна запропонувати для формування критичного мислення та здатності вирішувати проблеми у майбутніх педагогів з використанням цифрової культури:

- 1) Включення цифрових технологій в навчальний процес. Це може бути використання веб-платформ, мобільних додатків, соціальних мереж та інших цифрових інструментів, що дозволяють студентам бути активними учасниками процесу навчання, створювати власний контент та використовувати різноманітні джерела інформації.
- 2) Використання інтерактивних методів навчання. Це можуть бути різні інтерактивні методи навчання, такі як групова робота, рольові ігри, дебати тощо. Ці методи дозволяють студентам розвивати критичне мислення та здатність вирішувати проблеми, а також навчитися працювати в команді та взаємодіяти з іншими людьми.
- 3) Підтримка самостійної роботи та розвитку навичок самоосвіти. Важливо підтримувати студентів у їхній самостійній роботі та розвитку навичок самоосвіти. Це може бути здійснено за допомогою доступу до відкритих освітніх ресурсів, проведення вебінарів та курсів з підвищення кваліфікації тощо.
- 4) Розвиток міжкультурної компетентності. У зв'язку з тим, що цифрова культура має міжнародний характер, важливо розвивати у студентів міжкультурну компетентність, а також розуміння і культурну чутливість до інших країн та культур.

Таким чином, здатність до критичного мислення та медіаграмотності повинні бути поєднані з розвитком культурної та мовної різноманітності. Сучасна людина повинна мати можливість ознайомлюватись з різними культурами та мовами та розуміти їх значення та важливість для різних спільнот.

Список використаних джерел:

1. Adams D., Hamm M. Literacy in a Multimedia Age. Norwood, MA: Christopher-Gordon Publishers, 2001, p.38.
2. Creeber G., Martin R. Digital culture: Understanding new media: Understanding new media. McGraw-Hill Education (UK), 2008.
3. Kubey, R. (Ed.) Media Literacy in the Information Age New Brunswick: Transaction, 1997, p.69.
4. Silverblatt A., Eliceiri E. Dictionary of Media Literacy. Westport, CT: Greenwood Press. 1997, p.27.
5. Terepyschyi S., Kostenko A. Mapping the Landscapes of Cybersecurity Education during the War in Ukraine 2022. Studia Warمیńskie, 2022, T. 59, pp. 125-135.
6. Куземко Л. В. Проблема формування у майбутніх педагогів критичного мислення та здатності вирішувати проблеми. Молодий вчений. 2017. №. 3 (43). С. 417-421.

7. Пометун О. Критичне мислення як педагогічний феномен. Український педагогічний журнал. 2018. №. 2. С. 89-98.
8. Терепиций С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
9. Терепиций С.О. Причини та витоки глобалізації освітнього ландшафту. Вища освіта України. 2016, №1, С. 22-29.
10. Чаплак Я. Роль критичного мислення у творчих пошуках внутрішнього камертона душі особистості. Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. 2011. №. 16 (1). С. 136-147.

УДК 378.147.091.3

Терепиций С.О.

*доктор філософських наук, професор
професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Розвиток системи медіаграмотності в освітньому контексті: наукові підходи до визначення медіаграмотності освітян

Медіаграмотність є надзвичайно важливою на освітньому ландшафті в сучасному світі, де інформаційні технології і медіа стали неодмінною частиною життя. Це означає, що навички медіаграмотності є необхідними для ефективного використання медіа та інформації.

Медіаграмотність на освітньому ландшафті означає здатність студентів та вчителів критично мислити про медіа, розуміти їхню природу, цінності та етику. Це також включає здатність відповідати на медійні повідомлення, зокрема забезпечувати свою безпеку в мережі, оцінювати достовірність інформації та критично оцінювати рекламу.

Освіта повинна забезпечувати розвиток медіаграмотності, щоб допомогти студентам розуміти медійну культуру, використовувати медіа для навчання та збільшення своєї культурної компетентності, а також ставити запитання про те, як медіа впливають на наше сприйняття світу. Медіаграмотність є ключовим компонентом освіти, який допомагає забезпечити належний рівень знань, розуміння та критичного мислення у сфері медіа і інформаційних технологій. Забезпечення медіаграмотності на освітньому ландшафті також важливо для інформаційної безпеки.